

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LXXIV (68) • ŠTEV. (Nº) 28-29

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 23 de julio - 23. julija 2015

POVOJNI POBOJI IN SREBRENICA

MARIJAN DROBEŽ

Dobršen del letošnjega leta spominja in hkrati opozarja na dogodke ob koncu druge svetovne vojne in neposredno po njej. O tistem času, gre, kot vemo, za leto 1945, kar naprej pišejo zdaj že ostareli udeleženci posameznih dogodkov, politiki, zgodovinarji, časnikarji in strankarski prvaki. Ti teme druge svetovne vojne in obdobja po njej v Sloveniji pogosto izrabljajo za potrebe dnevne politike. V prejšnjih dneh pa se je zgodila novost v ravnanju in stališču tistih, ki že ves čas po osamosvojitvi Slovenije poskušajo utemeljevati poveljne poboje s trditvijo, da je pač šlo za odstranitev protirevolucionarjev, sovražnikov nove ureditve in sodelavcev okupatorjev. Ko so se začele priprave na spominske prireditve v Srebrenici, kjer je bilo okoli 8.000 Bošnjakov žrtev pokola sil bosanskih Srbov, je slovenska vladajoča politika začela zelo glasno obsojati genocid, povzročeni v Srebrenici, Rusijo, ki je z vetom preprečila sprejem britanske resolucije z obsodbo omenjenega genocida v Varnostnem svetu Združenih narodov, in se navduševati nad resolucijo o genocidu v Srebrenici, ki jo je sprejel Evropski parlament.

Po mednarodno priznani definiciji in opredelitvi »genocid pomeni vsakršno sistematično uničevanje katerekoli narodnostne, etnične, rasne ali verske skupine z namenom v celoti ali delno uničiti to skupino«. Državni zbor je po dolgotrajnih prizadevanjih stranke Nova Slovenija - Krščanski demokrati, sprejel nov zakon o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, vendar so to omogočili samo poslanci Stranke modernega centra, torej največje vladne stranke, in poslanci SDS, ki so se glasovanja vzdržali. Vse druge koalicijske stranke so glasovale zoper zakon, ki bo zgolj urejal postopke do trenutka, ko se neko grobišče vpiše v register in se uvrsti v kategorijo vojnih grobišč. Predsednica Nove Slovenije - Krščanskih demokratov, Ljudmila Novak, je parlamentarcem znova povedala, da je v Sloveniji okoli 600 prikritih vojnih grobišč, v njih pa mora prisilno počivati kakih 15.000 po vojni ubitih Slovencev. V SDS so ob sprejemu zakona v odprtem pismu slovenski javnosti zapisali, »da je treba samo barbare z zakonom prisiliti, da pokopljejo mrtve, civilizirani narodi pa pokop naredijo zato, ker se jim to zdi prav«.

V Sloveniji v odzivih na spominske slovesnosti v Srebrenici prevladuje mnenje, da tudi vojna grobišča pri nas, ki so bila doslej namerno prikrivana, zamolčevana, zasramovana in mnoga že potisnjena v zgodovinsko pozabo, pomenijo genocid, nekakšna Srebrenica na slovenski način. Noben slovenski politik tega ni upal direktno in jasno izreči. Pač pa je neka bralka na spletu zapisala: »Največja napaka je že v novem zakonu. To niso prikrita grobišča, ampak prikrita morišča. Poglejte si morišče v Srebrenici, kako so ga uredili v dvajsetih letih, pri nas v Sloveniji pa niso sposobni morije niti obsoditi. Sicer pa največje morišče v Evropi po drugi svetovni vojni ni Srebrenica, ampak je to kar Slovenija s Hudo jamo in drugimi 600 morišči«.

Slovenski oblastniki molčijo tudi o naslednji zahtevi, ki je zapisana v resoluciji Evropskega parlamenta o genocidu v Srebrenici. Zahtevano je namreč, »da je treba večjo pozornost nameniti sojenjem za vojne zločine na nacionalni ravni«. V Sloveniji pa doslej še nobeno sodišče ni uvedlo nobenega postopka zoper kakega osumljenca vojnega zločina po drugi svetovni vojni.

Svoj pogled in oceno polpretekle zgodovine je pred nekaj dnevi predstavilo tudi Društvo Nova slovenska zaveza, in sicer v zajetnem in vsebinsko zelo bogatem zborniku z naslovom Temelj prihodnosti. Namenili so ga 70-letnici konca vojne in začetka totalitarnega režima. V enem izmed besedil je zapisana tudi trditev, da slovenski narod še ene revolucije, spričo njene grozljivosti, kakršno je že moral prestati, ne bi več preživel. Peter Sušnik, predsednik Nove slovenske zaveze, pa je na platični zborniku zapisal, »da 14.200 imen in priimkov, napisanih na preko 170 farnih spominskih ploščah, pomeni najbolj popolno zbirko podatkov o žrtvah genocida pri Slovencih«. ...

(Časnik.si)

Leto dni po volitvah

Minuli teden je minilo leto dni od lanskih predčasnih parlamentarnih volitev, na katerih je zmagala nova stranka Mira Cerarja. V koalicijskih strankah so zadovoljni s svojim delom, iz opozicijskih vrst pa je slišati opozorila, da je SMC pozabila na svoje predvolilne obljube, vlada kot celota pa da dela prepočasi. Poslanica SMC Lilijana Kozlovič meni, da so vzpostavili politično stabilnost, ki je prej ni bilo. Vodja največje opozicijske poslanske skupine SDS Jože Tanko, je prepričan, da je od velikih besed o drugačnih standardih, absolutni netoleranci do nezakonnosti in korupcije »ostala samo še megla«. Po njegovih besedah v letu po volitvah niso dobili na mizo nobenega akta, ki bi »kakor koli razbremenil ali izboljšal poslovno okolje, razen nekaj novih davkov«. Tudi pri upravljanju z državnim premoženjem se v Sloveniji po njegovem mnenju dela po balkansko. Predsednica NSi Ljudmila Novak pa pravi, da sama nad vlado in koalicijo ni razočarana, saj so v NSi za razliko od ljudi, ki so verjeli, da bo naredila več, vedeli, da nekdo, ki pride povsem nov na vlado, ne more hitro začeti reševati problemov.

SDS je medtem oblikoval svojo vlado v senci. Vodi jo predsednik

SDS Janez Janša, med predsedniki posameznih odborov pa so nekateri nekdanji ministri Janševe vlade, denimo Vinko Gorenak, Andrej Vizjak in Milan Zver. Med njimi pa je tudi Aleš Hojs, ki je postal minister za obrambo v senci oziroma predsednik odbora za obrambo, sicer član NSi, kjer menijo, da bi bila normalna pot, da bi Hojs, preden se je odločil za včlanitev v strokovni svet SDS, najprej izstopil iz NSi. Mandat tako imenovane vlade v senci bo trajal do naslednjih državnoborskih volitev.

V četrtek so se sicer že začele parlamentarne počitnice, a delo poslancev se s tem ni končalo, saj je že v petek sledila še izredna seja državnega zbora. Ta je že prejšnji petek sprejel dolgo pričakovani izvedbeni zakon o fiskalnem pravilu, in to šele po dveh letih, odkar je bilo pravilo zapisano v ustavo. Država se bo morala ravnati po tem, da v normalnih gospodarskih časih za tekočo porabo ne ustvarja dodatnega javnega dolga. Finančni minister Dušan Mramor je ob tem izjavil: »To je zelo velik korak k zdravim javnim financam, ki ne bodo obremenjevale prihodnjih generacij z neustreznim obnašanjem sedanjih generacij. To pomeni, da bodo javne finance omogočile perspektivo za

mlade in na drugi strani socialno varnost na dolgi rok za nas vse.«

Državni zbor je nato v ponedeljek, 13. julija, z 52 glasovi za in 33 proti potrdil strategijo upravljanja državnih naložb. Ta navaja seznam premoženja v lasti državnih lastnikov in določa cilje, kako s tem premoženjem upravljati za izboljšanje donosnosti. Poslanec SDS Marko Pogačnik je opozoril, da bi morala pri oblikovanju strategije sodelovati tudi opozicija, a k temu ni bila povabljena. Opozicija je opozarjala, da klasifikacija naložb izkazuje politično kupčkanje. V ZL so sicer menili, da je to strategija za privatizacijo, SDS in NSi pa sta opozorili, da jo zaustavljata.

Koalicijski partnerji so se medtem v četrtek seznanili s smernicami za sestavo proračuna za prihodnje leto, prvi razrez je imela na mizi tudi vladna ekipa. Finančni minister Dušan Mramor je partnerje opozoril, da so potrebna usklajevanja in zmanjšanje porabe. Vodja poslancev SMC Simona Kustec Lipicer je povedala, »da se po prvih informacijah na račun socialnih transferjev več sredstev obeta ministrstvu za delo, manj pa ministrstvu za finance.« Hud spopad v koaliciji ob zapiranju proračuna je že napovedal prvak DeSUS Karl Erjavec.

Slovenija jih bo sprejela 250

Vprašanje beguncev, ki na razne načine vdirajo v Evropo, je pereče v sklopu Evropske Unije. Zadnje čase se konkretno razpravlja, koliko jih bodo sprejele posamezne države. Slovenija se je končno odločila, da bo sprejela 250 beguncev. Od tega 230 beguncev, ki so se zatekli v Italijo in Grčijo, in 20 oseb v okviru sheme za preselitev iz tretjih držav, je povedal državni sekretar na notranjem ministrstvu Andrej Špenga. Dogovor o razporeditvi preostalih oseb - članice EU so se namreč zavezale k sprejemu 60 tisoč beguncev - bodo države Unije dosegle do konca leta, je pojasnil državni sekretar. Ta dogovor je velik napredek in korak v pravi smeri, je še poudaril Špenga in napovedal, da bodo dogovor začeli uresničevati jeseni, saj je treba še do konca izvesti postopke odločanja v EU. Ministrstvo za notranje zadeve po besedah državnega sekretarja pripravlja podroben načrt nastanitve in oskrbe teh ljudi, kar je zahtevna naloga in ključno bo sodelovanje z drugimi resorji.

Po prvem predlogu Evropske komisije, naj bi Slovenija sprejela 702 begunca, naknadno je bil predstavljen nov predlog razdelitvenega ključa, v okviru katerega se je zavezala k sprejemu 250 oseb v dveh letih. Na ministrstvu za notranje zadeve pripravljajo načrt za nastanitev in oskrbo vseh oseb ob prihodu v Slovenijo, kar je zahtevna naloga, ključno bo sodelovanje ostalih resorjev, za delo, družino in socialne zadeve, izobraževanje, zdravje, javno upravo in obrambo, je izpostavil državni sekretar. V prvi fazi se bodo uporabile zmogljivosti notranjega ministrstva, na primer azilni dom in integracijske hiše, v drugi fazi zmogljivosti ostalih resorjev znotraj javne uprave, v tretji fazi pa v primeru nenapovedanih migracij tudi privatne kapacitete, je pojasnil državni sekretar. »Zagotoviti moramo toliko kapacitet, da ne bodo ljudje potem tukaj izgubljeni, ampak da bodo počeli nekaj koristnega, upam, da tudi za našo in širšo družbo,« je menil predsednik vlade.

Kakšen bo medijski zakon?

Ta teden se končuje javna razprava o osnutku novele zakona o medijih, ki je v javnosti naletela na buren odziv. Kritični so bili tako različni mediji, kot tudi Združenje novinarjev in publicistov. A novi osnutek prinaša nekatere prijaznejše določbe, s katerimi se strinja tudi združenje radiodifuznih medijev oziroma Medijska zbornica.

V Medijski zbornici so zadovoljni z novim osnutkom novele zakona o medijih, ki je bil v javni razpravi do 21. julija. Kot so sporočili, so ugotovili, da je ministrstvo za kulturo upoštevalo njihove pripombe in predloge, s katerimi so opozarjali na težke razmere na medijskem trgu. Predlagali bi le nekatere dopolnitve, ki bi olajšale ugotavljanje novih glasbenih del in mladih izvajalcev. Člani združenja obenem pričakujejo dano zavezo ministrstva, da bo septembra pristopilo k pripravi systemskega in stabilnega vira financiranja za izdajatelje s statusom posebnega pomena.

Precej kritik v prvotnem osnutku je med drugim letelo na predlog o odgovornosti odgovornih urednikov medijev za vsebino komentarjev, bralcev, poslušalcev in gledalcev. V novi različici te odgovornosti ni več, mora pa izdajatelj medija oblikovati pravila za komentiranje, komentarje, ki niso v skladu z njimi, pa umakniti najpozneje v enem delovnem dnevu po prijavi. Najbolj buren je bil odziv na predlagano definicijo slovenske glasbe, saj bi za slovensko glasbo štela le vokalna glasba, izvajana v slovenskem jeziku, ali instrumentalna glasba slovenskega izvora. Iz novega osnutka je ta sporna določba izpadla.

Veliko sprememb v novem osnutku se nanaša tudi na kvote predvajanja slovenske glasbe. Po prvotnem predlogu bi moral delež slovenske glasbe tudi v dnevnem času, med 6. in 22. uro, znašati najmanj 20 odstotkov, v novem osnutku pa je ta člen precej popravljen. Tako mora biti po novem v dnevnem času predvajane najmanj deset odstotkov slovenske glasbe oziroma polovica 20-odstotne kvote. Pri tem mora najmanj 70 odstotkov tega deleža predstavljati glasba, ki je izključno ali v večinskem delu izvajana v slovenskem jeziku. Najmanj četrtina tega deleža mora predstavljati slovenska glasba, prvič predvajana pred največ dvema letoma, najmanj osmino deleža pa glasba izvajalcev, ki niso starejši od 25 let. Kakšne popravke bo zakon dočakal še v parlamentarni obravnavi, pa je še druga zgodba.

VTISI IZ SLOVENIJE

O Slovencu in njegovih treh pikah

(Od našega dopisnika)

Po skoraj dvanajstih letih se v Sloveniji vtisi ponavljajo. Iz leta v leto se ponavljajo, predvsem tisti, ki so povezani z naravo. Morda je eno zimo več snega, drugo poletje bolj deževno, jesen bogatejša v barvah - in obratno. Prav tako je s pridelki z vrta: letos je superprodukcija kumaric za vlaganje, drugič bučk itd. Opisovanje vsakoletnih dosežkov in polomov bo (meni) še vedno prijetno ali zanimivo, bralcu pa se bo verjetno zdelo že okorela navada. In če je beseda rutina preveč 'grda', jo lahko polepšamo: da je 'v navadi'. Opisovanje bi dobilo še višjo oceno, če jo smatramo za *tradicionalno*. To pa je že nekaj!

Življenje je borba, je napol hudomušno, napol resno, pravil naš pokojni stric Drago iz Devina. Tudi to je lahko rutinsko, čeprav je življenje še bolj raznoliko, kot je lahko narava. Vedno ti postreže z novo zapreko, novim bojem, na katerega si lahko pripravljen, morda te pa vseeno preseneti.

Rutinsko bi lahko sledili opredelitvi, ki pravi za Slovence, da je delaven, garač, ki pa se ne bo zanimal za svojega soseda in si bo prizadeval, da bo vse sam naredil, pa tudi vse sam *pokasiral*. Da se briga le za svoje *tri pike*. Tako je pač v navadi: spoznaš tri osebe iz enega okolja, pokrajine, naroda, pa že prilepiš oznako vsem njegovim sovaščanom, sonarodnjakom. Kaj hočemo, taki s(m)o!

Preteklega meseca smo doživeli nekaj, kar ni rutinsko, ne običajno, še manj tradicionalno. Zato pa nas je prevzelo, nam je `lo na čivce. Nič hudega.

Vozili smo za kombijem, ki je dal znak, da bo zavil v levo, zato zavozim na desni pas, da ga prehitim, a on zavije - v desno! Nič hudega, nekaj zvite pločevine, pa izguba časa. Ker pravi, da se vsak dan večkrat vozi

in zavija v desno, ne prizna, da je dal znak v levo. Ker se ne zediniva, pokliče policijo. Spet nekaj časa in nato popisovanje dogodka. *Žmigovc v levo?* Da! Ne! Beseda proti besedi, torej nejasen položaj, kako bodo na policiji odločili.

Pa se čez čas - ko je policaj preučeval zakon o prometu in iskal, kdo je bolj kriv, - ustavi avto z mlajšim moškim, ki stopi k policaju in pravi, da je kombi dal znak v levo. Da je vozil za nami in videl, zakaj je do trka prišlo. Ker je vozil majhna otroka, je šel domov. Zdaj se vrača na delo, pa je videl policijski avto in da hoče povedati, kaj je videl. Ker se mu mudi v službo, so zapisali njegove podatke in da bo prišel na policijsko postajo naslednji dan.

Izjava je najprej koristila meni osebno v potrdilo, da nisem sanjal, da se mi ni bledlo, torej da *nisem nor!* Potem smo odšli vsak po svoje z obljubo, da nas bodo naslednji dan poklicali iz postaje in nam povedali, kaj so odločili. Še vedno je bil dvom v zraku, če bo oni mož res pričal.

Res je prišel in potrdil, kar je že prejšnji dan povedal! Torej: mi nismo krivi in ne bomo plačali. Kamen se je dokončno odvalil.

To je bil eden od tistih primerov, ki vsaj odpira dvom o Slovencu in njegovih *treh pikah*. Ali pa je le izjema, ki potrjuje zakon? Tudi to sem dopuščal, dokler - ob pripovedovanju izkušnje - nisem zvedel še za vsaj dva primera, ko sta osebi, ki jima ne bi bilo treba pričati, sami ponudili svoje pričevanje v prid njima neznani osebi. Ni vse zlato, kar se sveti - a tudi ni vse tako črno!

Svojemu dobrotniku se pa niti zahvaliti nisem mogel, ker ga še do danes ne poznam. Nikoli ga nisem videl, ne vem njegovega imena, ne njegovega naslova. Bog mu povrni!

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Počasi, a nevzdržno, napreduje čas, se bližajo odločilne volitve in tekma postaja vedno bolj napeta in boj vedno bolj »strašno besneč«.

Dvomljiva zmaga. Preteklo nedeljo se je odločila usoda avtonomne vlade prestolnega mesta. Macrijev naslednik Rodriguez Larreta je zmagal, a komaj s tremi odstotki nad predstavnikom zmerne levičarske povezave (Lousteau). Čeprav je torej mesto ostalo pod vodstvom PRO, je večina komentarjev kazala na težave, ki jih ima Macri s svojim nastopom, kadar ni v povezavi z zavezniki. Vsi so kazali na »slabosti« Macrijeve strategije, kar mu gotovo ne koristi pri ugledu in predsedniški tekmi. Zanimivo je ob tem, da so mu na nasprotni strani stali njegovi zavezniki na vsedržavni ravni. Zakaj se ne morejo dogovoriti v mestu? Po drugi strani ni bilo smiselno, da so v vrstah PRO napovedovali zmago z najmanj 10%. Če bi samo sešteli glasove, ki jih je Loustea prejel v prvem krogu in tiste, ki jih je dobil kirchnerizem (Recalde), pa še kak glas levice, bi že prej jasno videli, da bo Larreta komaj presegel 50%. Večkrat človek opaža, da je opozicija precej naivna, spričo peklenke prekanjivosti vlade. Naj bo že tako ali drugače, tako guverner Scioli, kot Massa sta izkoristila priložnost in prikazala zmago kot poraz. Vsak hoče napeljati vodo na svoj mlin. Vendar položaj ni primerljiv. V mestu bodo sedanji nasprotniki za predsedniško tekmo zavezniki. Je pa res, da Macri nekoliko pretirava s svojo strategijo »ideološke čistosti«, ko je treba pritegniti čim več zaveznikov in pobrati čim več glasov, ker ima nasproti tekmeča, ki z močjo vladnega nastopanja in denarnih sredstev ne pozna meje.

Sodno preganjanje. Te dni je prišlo do grobih sprememb na sodnem področju. Sodnik Bonadio, je že nekaj časa raziskoval delovanje hotelov, ki jih imajo v Calafate gospa predsednica in njena družina. Najprej je o tem govorilo časnikarstvo (Lanata), nato opozicija. Tožijo, da je preko delovanja teh hotelov družba prala denar korupcije. Pretekli teden je Bonadio zasegel tudi računalnike v pisarni, kjer je bil sedež tega podjetja (Hotesur). S tem je presegel mejo, ki jo je vlada smatrala za skrajno. Takoj je v rekordnem času sodna zbornica odstranila sodnika. Tožba je prešla v roke drugemu (Rafecas), ki je znan po

tem, da je zavrnil obtožbo proti predsednici, ki jo je sprožil sedaj umorjeni tožilec Nisman. Obstoja tudi nevarnost, da zapadejo vsi dokazi, ki jih je zbral Bonadio. Najbolj verjetno je, da bo celoten postopek izhlapel in ne bo prinesel predsednici in njenim nobenih posledic. V čem je bila srčika nelegalnega postopanja? Razna podjetja, povezana s predsedniško družino (Baez & Co), so rezervirala in plačala ogromno prenočišč, ki jih pa potem ni nihče uporabil. Podjetje Hotesur pa je imelo s tem opravičilo za izredne dohodke, velik pritok denarja, ki ga pa ni bilo treba utemeljiti. Baje je to običajen in priljubljen sistem za pranje denarja korupcije. Bonadio je sicer mirno odšel, a je opozoril: »Če me najdete in ugotovite, da sem naredil samomor, iščite mojega morilca.« Bo morda drugi Nisman?

Vendar se zapleta. Vladni načrt je bil, da bi država in družba prišli do volitev v čim večjem miru in blaginji. Za doseg tega cilja so uporabljali blazno tiskanje nevreddnega denarja, močno omejitev odtoka deviz, razsipanje podpor in subvencij, pospešitev potrošništva ... Ojačen z raznimi finančnimi posegi naj bi ta načrt zagotovil socialni in ekonomski mir in vladno priljubljenost. Zadnje dni pa se je začelo nekaj krhati. Prvi znak je bil premik vzporednega (črnega, sivega, modrega ...) dolarja. Umetno ga je vlada kar nekaj časa držala v okovih, da je preprečila večjo inflacijo. A poplava trga z nevreddnim denarjem in zapleti na zunanji fronti so opravili svoje. Kar naenkrat se je dolar začel vzpenjati in rast so doslej ni ustavila. Postavil je že nov rekord vrednosti v letošnjem letu. Medtem pa se nadaljuje polemika o številu revnih. Institut Katoliške univerze je potrdil, da po njihovih računih število revnih dosega 29% prebivalstva. Z vladnega instituta so univerzo napadli, češ, da to ne drži. Vendar INDEC že dal časa sploh ne objavlja podatkov o uboštvu, češ da to ni pomembno. Kako torej ve, koliko je revnih? Mimo polemike je Scioli obljubil peronističnim guvernerjem, da bo »iskal investicije«. Če so pogoji ugodni in legalni okvir zanesljiv, investicije same pridejo. Te dni je končno zopet prišlo po vsej državi do protestnih shodov kmetov. Rastoči stroški in skoraj nemogoč izvoz jih tira v obup.

Žička kartuzija

V Svobodni Sloveniji dne 2. julija je zelo izrazit članek o proglatvi Žičke kartuzije za kulturni spomenik državnega pomena. Omenja se kakovostna srednjeveška samostanska arhitektura. Kot se bere, je bil za ministrstvo za kulturo glavni pomen iz arhitektonskega in krajinskega vidika za širši evropski prostor.

Ni dvoma, da je vse to res velikega pomena a seveda iz čisto materialističnega vidika. Gre samo za bolj ali manj ohranjene kamnite ostanke, ki so mrzli in sami ne povejo, kaj se je dogajalo med njihovimi stenami ... Zakaj pa je ta kartuzija nastala in kakšno je bilo njeno resnično tudi duhovno poslanstvo, o tem nismo brali. Ve kaj o tem gospoda, ki je to proglasila ta kulturni spomenik?

Zato sem se odločil, da bom na kratko opisal zgodovinski trenutek nastanka te kartuzije, ki je bila ustanovljena leta 1165 kot prva v Sloveniji.

V tem samostanu so se naselili menihi kartuzijanci. Red je v Franciji ustanovil sv. Bruno na temeljih pravil sv. Benedikta. Red nosi ime po dolini, kjer je začel prvi samostan v Franciji. Cilj sv. Bruna je bil, da ustanovi samostane v samotni in tišini. Tako se redovniki umaknejo posvetnemu vrvežu in se posvetijo molitvi in liturgiji s postom v tišini. Poglavitna želja in smoter njihovega poklica je v tihoti in samoti najti Boga. Ta red je eden od najstrožjih v katoliški cerkvi. Veliko molijo in čez dan tudi delajo na polju.

Povrnem se k Žičkemu samostanu. Za svoje čase je bil največji v južnem delu Evrope. V njem so menihi po pravih molili in tudi delali na polju, gojili sadna drevesa, pogozdovale in opravljali liturgijo. Pozneje so se ustanovile kartuzije v Jurkloštru (1172), samostan Bistra (1255) in Pleterje 1407 z listino Celjskega grofa Hermana II. Dolino, kjer so se naselili žički kartuzijanci so imenovali Dolino svetega Janeza Krstnika in samostan pa Domus vallis sancti Joannis baptiste in Sclanonia (Slovenija).

V letih ustanovitve prvih kartuzij še niso bila vplivna ozemlja vzhodne pravoslavne in zahodne katoliške cerkve povsem jasno ločena. Te kartuzije so bile trdnjave ohranjanja katolištva na severnem delu Balkana. Turki so dvakrat uspeli prodreti v Žički samostan, tam morili in celo razsekali priorja na koščke. Po Turkih je samostan uspešno zaživel do dekreta Jožefa II iz 12. jan. 1782, ko



je razpustil poleg kartuzijanov celo vrsto katoliških redov in so se kartuzijanci preselili drugam. Od tedaj je samostan ostal zapuščen do današnjih dni. Kartuzijanci so se spet vrnili šele leta 1905 v kartuzijo Pleterje. To je danes še edina delujoča skupnost v Sloveniji. 1943 so jo napadli partizani in požgali večino celic. Tudi v tem primeru so si opomogli in je danes cvetoča in aktivna.

Na svetu je danes 25 samostanov, od tega 5 ženskih in štejejo 380 menihov in 75 redovnic.

Upam, da sem malo bolj osvetlil ta važni dogodek in dodal temu mrzlemu telesu tudi dušo.

Vladimir Jurij Voršič

RAZMIŠLJANJA
OB ZMEDI

Kultura, vera, gospodarstvo in politika so veje istega drevesa, ki raste iz človekove narave, razcvita se ob skupnem delu in naporih, rodi sadove raznih vrst in barv, skrbi za vse potrebe prebivalcev, in v svoji senci nudi družbi varstvo, oplaja pa se v srcu, posamične osebe.

MK

Dan državnosti - dan vseh Slovencev.

Več kot dolgo tisočletje smo Slovenci hrepeneli po svobodi in lastni državi. V naših srcih je migljaj plamenček upanja, ki se je 25. junija 1991 razvnel in planil na dan z vsem žarom veselja. Končno smo postali svobodni, neodvisni, enakopravni drugim državam. Dobili smo svojo himno, grb, svojo vlado in leta 2003 bili sprejeti v Evropsko Zvezo.

Kako naj bi se tega velikega dne ne spominjali leto za letom in ga ne praznovali! Tudi letos smo ga in sicer 27. junija 2015 v Slovenski hiši. V cerkvi naše Marije Pomagaj je prelat dr. Jure Rode daroval sv. mašo, ki jo je s petjem polepšala skupina mladih. Martin Selan je vodil mašo, berila so brali Jure Komar, Andrej Golob ter Martin Sušnik, darove pa sta mašniku izročila Marjana Poznič Mazieres in Stanko Jelen. Med pridigo se je prelat dr. Jure spomnil duhovnikov, vzgojiteljev in vseh, ki so med vojno in revolucijo dali svoja življenja, ker so želeli biti zvesti idealom in Bogu. »Kri mučencev je seme novih kristjanov« je dejal in navzoče prosil, naj se v težavah zatekamo k njim, da jih prosimo za novo pokristjanjenje slovenskega naroda in vseh Slovencev po svetu.

Po končani mašni daritvi so veleposlanik RS Tomaž Mencin, dr. Jure Rode in predsednik ZS Jure Komar položili šopek pred spomenik padlim junakom.

Sledil je drugi del praznovanja. Že lanski odbor ZS je sprejel predlog pristavskega odbora, da bi bila letošnja

proslava malo drugačna, bolj sproščena ter vesela, in v tem smislu je bila tudi izvedena. V lepo okrašeni dvorani nas je čakalo okrepčilo, nato smo si ogledali likovno razstavo naših umetnikov, za katero je odlično poskrbela Andrejka Dolinar Hrovat in končno zasedli svoje prostore, da se je lahko pričel program.

Ves potek sta napovedovala Saši Ayerbe Rant in Franci Schiffrer ml. Najprej smo stoji sprejeli vse tri zastave - slovensko, argentinsko in evropske zveze, ki so jih prinesli dijaki četrtega letnika SSTRMB ter z zanosom zapeli našo in argentinsko himno. Takoj nato je ing. Jure Komar pozdravil navzoče in povedal nekaj ključnih besed o naši prisotnosti v argentinskih podjetjih, kmetijstvu, univerzah in še kje. Da so se nekateri rojaki povzpeli na visoka mesta, naj bo to v ekonomiji ali v različnih znanstvenih vedah, je bilo treba veliko študija in dela. A Slovenec je priden in vztrajen. Taki naj bodo tudi naši nasledniki, da bo Slovenija lahko ponosna na svoje rojake na tujem.

Nato je povzel besedo predstavnik Slovenije med nami, veleposlanik gospod Tomaž Mencin. Čestital je vsem, ki se trudijo za skupni razvoj slovenstva. Tudi on je omenil veliki slovenski potencial na različnih področjih kot most med slovensko in argentinsko kulturo, pri katerem ima veliko vlogo tudi jezik. Poudaril je pomembnost aktivnih vezi za promocijo boljših odnosov. Nato se je poslovil od naše skupnosti, ker je te dni

pretekla doba njegovega mandata in se še enkrat zahvalil za sodelovanje.

Sledilo je predvajanje dokumentarnega filma o slavu na Trgu generala San Martina leta 1991. Dr. Marko Kremžar, Ana Marija Klanjšček Hren in Dominik Oblak so v filmu povedali svoje takratne občutke. Film sta odlično pripravili Tatjana Golob in Barbara Kržišnik.

Za tem se je odru približal Vlado Kreslin, slovenski pevec, pesnik in komponist, ki je bil prav takrat na obisku v Argentini in zapel pesmi Vrba, globoko čustveno Rož, Podjuna, Zila in svojo Daleč je, daleč moj dom. Pri tej pesmi so ga spremljali bivši in sedanji učenci Prešernove šole pod vodstvom Saši Jelenc Vodnik.

Po kulturnem delu smo bili pogoščeni s pecivom in kavo ter izkoristili ta čas tudi za pogovor z znanci. Višek večera je bil, ko smo prižgali svečke na beli, s slovensko trobojnico okrašeni torti, ki jo je naredila Gabi Bajda Križ in ljubljene domovine zapeli Zdravljico.

Ob koncu tega poročila čutim dolžnost, da čestitam in se zahvalim vsem Pristavčanom, ki so v pripravo tega prirskega večera vložili mnogo truda in časa.

Prihodnje leto bomo Slovenijo počastili za njen srebrni jubilej in ji še z večjim veseljem in navdušenjem zaklicali:

VSE NAJBOLJŠE, DRAGA SLOVENIJA!

A.S.G.



Zahvalna maša v slovenski cerkvi Marije Pomagaj



To pot skupaj s pristavskimi otroki



Slavje v dvorani škofa Rožmana



Svečke na torti: Vse najboljše, Slovenija!



Poje Vlado Kreslin



Rojaki po prireditvi v prijetnem pogovoru

Iz begunskega taborišča v gore

Elizabeta Gradnik, Slovenski planinski muzej, maj 2015

Spoštovani Tone Mizerit.

Morda bo zanimivo za marsikoga, ki se še spominja Peggeza in kako smo takrat uhajali iz taborišča, da smo se povzpeli do križa na vrhu Rotter Turna v Lienških Dolomitih. Ne preveč zahtevna plezalna smer, nas je vodila do kriza, ki nam je pomenila skoraj romarsko pot, kjer smo ponavadi zmolili in pa tudi zapeli, Je Angel Gospodov... Kmalu bo preteklo 70 deset let, odkar smo z vrha, v tihi žalosti gledali v daljavi, obrise Julijcev s Triglavom, takrat še v prepričanju, da se bo vse uredilo in se bomo kmalu vrnili v Domovino.

Zelo so me presenetili, ko so mi iz planinskega muzeja v Mojstrani, poslali kopije listov iz vpisne knjige na vrhu Rotter Turna, z našimi podpismi. Večina podpisanih, so že pokojni, med njimi kar nekaj duhovnikov, pater Fortunat Zorman, Lavrič, prof Luskar, moji bližnji prijatelji, Tone Arnež, France Jerman in še mnogi drugi. Kako je prišel Uroš Zupančič, že dolgo pokojni, do teh listov, je pa velika uganka. Uroša sem poznal kot alpinista, bil je pa komunist, zato se čudim, da je njegov sin prispeval naše podpise planinskemu muzeju.

Lep pozdrav iz Bariloch.

Dinko Bertonec

V letošnjem letu smo v Slovenskem planinskem muzeju pridobili zanimivo gradivo, ki priča o neomajnem hrepenenju Slovencev po gorah tudi v njihovih najtežjih trenutkih - porumenel zvezek z osmimi stranmi in različnimi vpisi, ki dajo vedeti, da gre za del vpisne knjige oziroma zvezka z Roter Turma (2702 m) v Lienških Dolomitih v Avstriji. Vpisi imajo le dve letnici, 1945 in 1946. V letu 1945 so zgolj nemški oziroma avstrijski vpisi in sicer julija in avgusta; mnogi govorijo o svojem prvem svobodnem vrhu po vojni. Edina slovenska obiskovalca v tem letu sta Žitko Alojzij in Kunstelj Jožef. V letu 1946 pa se nemškim pridružijo slovenski vpisi. Začnejo se z 19. majem takole:

»Slovenska skupina iz Peggetza!

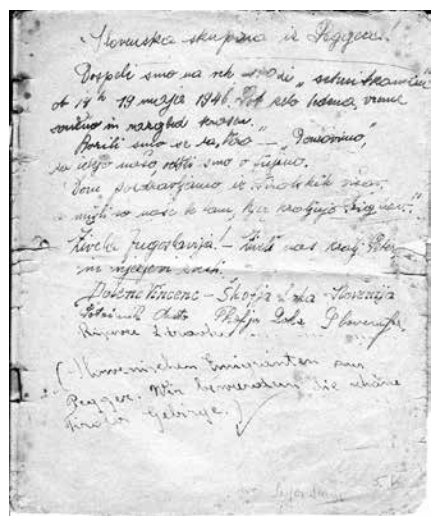
Dospeli smo na vrh skozi »schmittkamin« ob 14. h 19. maja 1946. Pot zelo ledena, vreme sončno in razgled krasen.

Borili smo se za Vero » - Domovino«, za idejo našo, odšli smo v tujino.

Dom pozdravljamo iz tirolskih višav, a misli so naše le tam, kjer kraljuje Triglav.«

Živela Jugoslavija! - Živel naš kralj Peter in njegovi zvesti.«

Podpisani so Dolenc Vincenc, Potočnik Mato (?) in Rijavec Zdravko, vsi Škofja Loka Slovenija. Slovenski vpisi so še 31. maja 2. 5., 8. in 10. junija, ko je tudi največ vpisanih. Poleg zgoraj naštetih lahko



razberemo še sledeča imena: Šega Stane oziroma Stanislav - Ljubljana, Čop August -Jesenice, frančiškan Fortunat Zorman - provincija Sv. Križa*, Bertonec Dinko - Jesenice, 7. razred Slovenske begunske gimnazije v Peggetzu, Danilo Sedlar - provincija Sv. Križa, Jeraj Franc - Kamnik, Mušič Pavla - Mengeš, Arnež Mimi - Jesenice, Francka Bertonec - Jesenice, Stanislav Meršol - Ljubljana, Čop Viktor, Gaser Mihael, Arnež Tone - Jesenice

Skoraj vsi poleg rojstnega kraja zapišejo tudi Slovenija, nekateri pa tudi kakšno lepo misel ali stih slovenskega pesnika:

»Res lepe so gore tirolske, a lepših kot naše jih ni.

O pesem slovenska, kdaj zopet v naših gorah zadoni.«

(Dinko Bertonec, Jesenice)

»Tam, kjer beli so snežniki, tam je dedov zemlja krasna, tam očetov dom je moj.

Oj Triglav, moj dom, kako si krasan!«

(Mimi Arnež, Jesenice)

Posledica nasilne komunistične revolucije na Slovenskem med drugo svetovno vojno in po njej so bili tudi številni begunci, ki so bežali v Italijo ali na Koroško. Svoje domove je tako zapustilo od 20.000 do 25.000 Slovencev. Na Koroškem so bili najprej vsi begunci nastanjeni v Vetrinju vendar so ga angleške oblasti zaradi slabih razmer, bližajoče se jeseni in iskanja trajnejše rešitve zaprle in jih konec junija 1945 preselile v druga taborišča. Največje slovensko begunsko taborišče v Avstriji je bilo od 29. junija 1945 do 13. novembra 1946 v Peggetzu pri Lienzu (februarja 1946 je bilo v Peggetzu nastanjenih skoraj 2400 Slovencev) in iz tega časa izhajajo tudi omenjeni listi.

Slovenci so v taboriščih najprej poskrbeli za ureditev bivalnih prostorov, prostorov za kulturne dejavnosti, bogoslužje in šolo. Organizirali so vrtec in ljudsko šolo, različne strokovne šole (npr. kmetijsko, tečaj za medicinske sestre), imeli so knjižnico, izdajali časopise, odprli so celo otroško kliniko. Poleg izredno kakovostnega šolstva so v taboriščih organizirali številna strokovna predavanja, jezikovne in strokovne tečaje, prirejali so bralne večere. Razvili so pestro športno dejavnost in bogato kulturno življenje. Imeli so pevske zборе, organizirali gledališke krožke ter izvajali različne gledališke predstave in prireditve. Velik poudarek so dajali tudi verskemu življenju. John Corsellis, angleški humanitarni delavec, ki je med letoma 1945 in 1947 v službi britanskega štaba skrbel za slovenska begunska taborišča v južni Avstriji je povedal, da Slovenci v taboriščih niso živitarili in obupavali temveč so se učinkovito samoorganizirali v sodobno, avtonomno in demokratično skupnost. Hoteli so se tudi ekonomsko osamosvojiti, odpirali so šivalnice, rokodelske delavnice, iz delov letal so npr. izdelovali posodo, pribor, štedilnike, postavili so tovarno mila, izstopajoča je bila delavnica žebeljev za planinske čevlje.

Kot pričajo zgoraj omenjeni listi pa so slovenski begunci v tem času tudi plezali na okoliške gore.

V prispevku v zborniku ob konferenci slovenskih planincev iz sveta in

Slovenije, ki je v organizaciji Svetovnega slovenskega kongresa potekala na Bledu od 26. do 29. 6. 2008 je Dinko Bertonec, eden najboljših plezalcev v Argentini z mnogimi prvenstvenimi smermi, član prve argentinske odprave v Himalajo, o življenju v Peggetzu zapisal:

»Štiri leta v begunskih taboriščih mi niso vzela želje po udeleževanju v hribih. Z mojima najboljšima prijateljskoma Francetom Jermanom in Tonetom Arnežem smo izrabili vsako možnost, da smo se izmuznili iz taborišča, ki k sreči ni bilo preveč zastraženo, in se povzpeli v Lienške Dolo-



mite. Tam so bili moji prvi bolj resni podvigi, kjer sem se hkrati tudi priučil modernemu plezanju. Kar nekaj lepih tur smo na tak način napravili v okolici Lienza.«

Po dveh letih so Angleži taborišče v Peggetzu zaprli in sredi zime v neogrevanih vagonih taboriščnike preselile v taborišče Spittal. Bertonec, Jerman in Arnež so tedaj preplezali skoraj vse pomembne vrhove v Visokih Turah, posamezne so obiskali večkrat, tudi na smučeh. Z višjih vrhov so opazovali obrise Julijcev in skušali ugotoviti imena gora. Bertonec zapiše, da mu je eden teh trenutkov za vedno ostal v spominu:

»Ob luninem svitu smo se povzpeli na goro Goldeck nad Spittalom, zadnji dan v letu 1947, da tam ob križu, ki je postavljen na vrhu, pričakamo Novo leto 1948. Ne da bi kdo govoril, smo opazovali obrise Julijcev, Triglav, Škratico in druge vrhove, ki so se lepo začrtali na obzorju. Neka tiha žalost nas je prevzela, ker smo bili prepričani, da nam ne bo dano, da bi še kdaj ob blizu uživali vse tiste lepote. S solzami v očeh smo se poslavljali od slovenskih gora ...«

... in se razselili po vsem svetu.

*današnja Planina pod Golico nad Jesenicami

VIRI:

- Ivo Žajdela: Slovenski begunci v Avstriji, Demokracija, 48/ XIX · 27. november 2014

- Splet: <http://www.mladina.si/93338/dijaki-begunske-gimnazije-ki-je-delovala-vsega-nekaj-let-som-naredili-izredne-kariere-alojzij-amb/>

- splet: <http://4d.rtvsl.si/arhiv/pricevalci/174284840> oddaja Pričevalci - Dinko Bertonec, avtor Jože Možina, 1.7. 2014

- Splet: https://www.google.si/?gws_rd=ssl#q=spletni+razstava+rafaelova

- Slovensko planinstvo po svetu: zbornik / Konferenca slovenskih planincev iz sveta in Slovenije, Ljubljana 2008, str. 62

SPOMINI IZ OTROŠKIH LET

Prvi tedni

Prve dni maja 1945 sem bil star osem let, najmlajši od sedmih bratov. V naši hiši na Jesenicah je vladala zaskrbljenost. Vse je bilo drugače kot ponavadi. Mama je pakirala najnujnejše, res najnujnejše stvari. Ata, zadnji predvojni jeseniški župan, je prišel z Avstrije, kamor se je umaknil, ko smo od znanke zvedeli, da ga imajo komunisti že na seznamu, da ga ubijejo. V zadnjem času so že ustrelili dva njegova prijatelja in sodelavca na občini. Kako to, da ata še niso, je bila za marsikoga uganka. Jaz sem pa vedel zakaj. Ko sem bil maja prejšnjega leta pri prvem obhajilu, mi je sestra Mija naročila naj Jezuščka prosim, ko ga bom prvič prejel, da komunisti ata ne bi ubili. A tega nisem povedal nikomur, ostalo je med mano in Jezusom, ki me je uslišal. Kot anekdoto omenim, da sem na dan prvega obhajila doma pri zajtrku lahko dal v belo kavo - verjetno pražen ječmen - toliko sladkorja, kolikor sem ga hotel.



Nekega jutra mi je mama pripravila dvojno obleko, spodnje hlače, majico, srjaco, jopič. Zakaj to? Zato, da bo manj za nositi. Poslovili smo se od dobre Ivanke, (pisala se je Papa) dolgoletne hišne služkinje, ki nas je otroke imela na skrbi in ki je hotela oditi z nami. A ata ji je uredil vse, da se je lahko vrnila v svojo rodno Vinico. (Ko sem bil leta 1968 prvič v Sloveniji, sem jo obiskal; bila je že zelo stara, a se nas je še spominjala).

Odšli smo proti Kranju. Ata, mama, 24 letni brat Tinko, ki je bil bolan na pljučih, Majda, Ciril in jaz. Cirila je iz pripeljala Ljubljane naša znanca z Jesenic, preoblečenega v deklico, kot svojo hčerko. Z Mijo, ki je bila v Ljubljani, smo se srečali kasneje, verjetno v Kranju. Najstarejši brat Ivan in Joža sta pa bila pri domobrancih. Bolj malo mi je ostalo v spominu kaj in kako je bilo v Kranju, le to, da so govorili, da so na mejnem prehodu, čez katerega smo bili namenjeni - za par tednov- v Avstrijo, že partizani. Obrnili smo se nazaj proti Jesenicam, da bi šli čez Ljubelj. Mlada Jeseničanka, družinska prijateljica in tudi begunka, je pregovorila voznika nemškega tovornjaka, da nas je vzel gor, zaradi težko bolnega Tinkota. Peljali smo se zopet mimo naše hiše, slučajno srečali na cesti sestrično Ireno in se od vsega tega - za par tednov - ponovno poslovili. S poti čez Ljubelj se spominjam le, da smo se peljali mimo Tržiča, potem skozi temni tunel in pa pripovedi o srbskem častniku, ki je ustrelil nemškega poveljnika pred vhodom, ker ni puščal skozi tunel Slovencev in drugih beguncev, ki so se v trumah bližali temu prehodu v Avstrijo, ampak samo Nemce. V otroški domišljiji sem si predstavljal, ne vem zakaj, da ga je zaklal. Potem se spomnim, kako smo v Celovcu zlezli na zadnji vlak, ki je tiste dni odpeljal proti Spitalu. Namenjeni smo bili v Sankt Peter in Holz, majhno vasico štiri kilometre naprej od Spittala. Tam je ata imel zadnje mesece vojne, ko se je umaknil z doma, najeto sobo v gostilni, občasno je prihajal domov. V tej vasi smo pri vaškem kovaču najeli dve sobi. Tako je bolni brat lahko ležal na postelji. Zdravje se mu je stalno slabšalo, zdravnik mu že ni mogel dosti pomagati. Antibiotikov v tistih časih še ni bilo mogoče dobiti.

Kovačevi - pisali so se drugače, a tako smo jim rekli - so bili dobri do nas. Kovač je imel ženo, tri otroke, z njimi je živela tudi njegova mama, ki se je z našo mamo zelo dobro razumela. Po svojih možnostih so nam pomagali. Imeli so majhno kmetijo in so nam večkrat dali kaj zelenjave ali mleka. Ostali smo v prijateljskih stikih z njimi, z našo mamo so se dopisovali do njene smrti. Ob vsakem obisku Slovenije se pri tej hiši oglasimo. Ni nam bilo lahko, ponavadi smo bili lačni. Močnik - v kropu zakuhana moka ali pa nezabeljena mešta - poleg moke še krompir, je bila glavna hrana. Katerikrat malo zelenjave ali jagode in borovnice, ki smo jih nabirali v gozdu in kakšen kos kruha. Spomnim se, da smo enkrat videli, kako iz nizko letečega letala padajo vreče. Bila je moka, a ko je mama prišla do tja, so bližnji sosedje že vse pobrali. Prinesla je le par prgišč postrgane s tal, iz strgane vreče.

Vaška cerkev, posvečena sv. Petru, po katerem ima vas ime, stoji na nizkem griču, sredi gozda. Je ena najstarejših cerkva na Koroškem, iz XIV stoletja, freske na stenah so pa iz leta 1430. V bližini je bilo naselje Teurnia, še iz časa Keltov, ki so ga Rimljani preimenovali v Tiburnia. Svoj čas je bilo to važno središče, pozneje tudi sedež škofije. To mesto so ob naseljevanju v VII stoletju Slovani opustošili. V gozdu blizu cerkve so še ostanki obrambnega zidu pred njimi. Na kraju bivšega naselja je sedaj muzej. Do cerkve je takrat vodila gozdna pot, ki se je začela blizu kovačnice - danes je tlakovana cesta. To pot smo prehodili tudi večkrat na dan, zjutraj k maši in čez dan molit za bolnega brata,

begunstva

za oba brata domobranca, o katerih nismo nič točnega vedeli, za nas - kaj bo z nami - za druge begunce, za sorodnike doma, ki so bili gotovo po ječah ali pa sploh že mrtvi (oboje se je tisto leto res zgodilo), za domovino ... Prošenj pri molitvah ni zmanjkalo.

Neko jutro, ko smo se vračali od maše, smo videli ob hiši naslonjeno Ivanovo kolo. Kakšno veselje! Na njem se je pripeljal brat Joža iz Vetrinja. Njegov poveljnik, podpolkovnik Emil Cof, je razpustil svoje fante, ko se je že zagotovo vedelo, da Angleži predajajo domobrancelje partizanom. Veselje, da je Joža zopet med nami, je skalila novica, da ni mogel pregovoriti brata Ivana, naj pusti svojo četo in se pridruži njegovi, in je bil s prvimi transporti vrnjen. – Tragični »Kamor gredo drugi, grem tudi jaz«.

Kaj se je z njim zgodilo, smo zvedeli šele v Argentini, po sozaporniku, ki se je rešil. Zaprt je bil na gradu v Škofji Loki. Tja so hodili domačini in iskali znance. Njega je poiskal eden največjih jeseniških zločincev, neki Vovk, mu snel svetinjo z vratu in mu ukazal, naj nanjo pljune. On jo je pa pogoltnil in Vovk ga je ustrelil. Leži tam nekje okrog Crngroba.

Vrnimo se nazaj v St. Peter. Daleč od doma, ob na smrt bolnemu bratu in ob novici, da je bil Ivan vrnjen in v strahu, kaj bo z njim, je v naši družini vladala globoka žalost. Edina tolažba je bila v molitvi. Jaz, kot otrok, sem le deloma doumeval in doživljal te bolečine. A bil sem sredi in del tega vzdušja. Spomnim se, kako me je neko noč ata zbudil, ker se mi je bledlo in sem kričal. Zbal se je, da se mi je zmešalo. Stavil mi je nekaj vprašanj, morda koliko je 5 in 5, ali 7 manj 3. Zgleda, da sem prav odgovarjal in to ga je pomirilo.

Večkrat sem zahajal sam v gozd, gledal veverice ali sledil čmrljem. Pod vtisom težkih doživetij, vzdušja in pogovorov doma, sem ob poti v cerkev nagrebel nekaj prsti, naredil gomilo, iz vej križ in na ta grob s smrekovimi iglami napisal: Tu počiva brat Ivan, domobranec. Ko sem domačim to pokazal, jih je pretreslo kot uresničitev najtmejših slutenj. In žalovanje je bilo še huje.

Ravno pet tednov po odhodu od doma, ko smo nastopili pot begunstva, je brat Tinko umrl. Kljub temu, da nismo več upali na ozdravitev, je bil to še en hud udarec. Posebno mama je bila neutolažljiva. Ko je ata šel po krsto, je izbral in plačal skromno, razmeram primerno, a prodajalec mu je s sočutjem izročil prav lepo izdelano, »saj je za županovega sina«. Atov znanec še iz časa stare Avstrije, ki je bil rezbar v Celovcu, je izdelal lep križ z rezljano Kristusovo glavo.

Tinkota smo pokopali na pokopališču ob cerkvi. Posebno mi je ostala v spominu mama, ki je po pogrebu sedla na klopico ob vhodu in tako jokala, da je ni bilo mogoče utolažiti.

Zvečer, po molitvi Bog ve katerega rožnega venca že, presežen od tolikega žalovanja, sem se, ne vem zakaj, veselo zasmel. Brat me je z nekaj udarci z metlo po zadnjici zopet postavil na pravo mesto. To je nekaj spominov s tistih časov. Veliko jih je pa šlo v pozabo, verjetno za vedno, saj sem še edini od naše družine.

Cerkev sv. Petra in pokopališče je gotovo slišalo, po vsem tem kar smo doživljali, največ našega joka in molitev. A življenje teče naprej. Bolečine so se ublažile in sen o vrnitvi se je počasi razblinil. Z upanjem in zaupanjem smo gledali v negotovo bodočnost.

Tinkotov grob nam je ostal povezan na začetek našega begunstva in nam je tudi predstavljal neznan grob brata Ivana, ki je bil vrnjen in ubit v domovini in ki ga verjetno ne bomo mogli nikdar obiskati. Bil je ob cerkvi in smo bili pogosto pri njem. Tudi prijatelji in znanci, ki so nas obiskovali iz taborišča v Spittalu, so nas večkrat spremljali na hriček do cerkve in groba. Škof dr. Gregorij Rožman je ob takem obisku s spremljevalci na grobu molil in v cerkvi smo imeli blagoslov z Najsvetejšim. Ko smo se že razselili po svetu, je več prijateljev, če so se mudili v teh krajih, obiskalo Tinkotov grob. Obiskali so ga tudi naši domači, ko so že lahko potovali v Avstrijo. Predstavljal jim je nekak bližnji stik z nami. Vedno je bil lepo urejen. Prijaznost Kovačeve najmlajše hčerke Herte. Inž. Albin Mozetič je mami celo prinesel z groba svežo cvetlico v lončku.

Razumljivo je, da prav dolgo nismo mogli ostati v tej prijazni vasi. Mija je najprej šla v Spittal za učiteljico, Joža v Graz na univerzo, drugi smo pa odšli v taborišče Peggez-Lienz na Tirolskem, kjer sta nam Malijeva Micka in Lojze odstopila polovico sobe, da smo se lahko veselili. To taborišče so Angleži pozneje izpraznili in nas vse preselili v taborišče v Spittal, kjer smo bili do odhoda v Argentino. Mama je pa imela ves ta čas pri Kovačevih sobo na razpolago in je prav vsak teden šla iz taborišča pet kilometrov peš na grob svojega sina oziroma svojih dveh sinov.

Napisano pod vtisom spominov, na dan sedemdesete obletnice smrti brata Tinkota.

Franci Markež

SKA

Hribovškov prevod Antigone

Literarni odsek Slovenske kulturne akcije je v Slovenski hiši, v dvorani dr. Tineta Debeljaka, v soboto, 4. julija ob 20. uri predstavil slovenski prevod pesnika Ivana Hribovška Antigone grškega drama-



turga Sofoklesa.

Življenjski in literarni opus pesnika in prevajalca Ivana Hribovška, ki je pri 22. letih bil vrnjen kot gorenjski domobranec iz Vetrinja je predstavila predsednica Slovenske kulturne akcije dr. Katica Cukjati.

Na desni strani smo lahko občudovali sliko poeta, ustvarjalno delo Staneta Snoja. V ozadju dvorane pa so bile razstavljene na mizi knjige s poezijami, zgodnjimi članki, predavanji in pismi pesnika Ivana Hribovška, monografija o Ivanu Hribovšku, Pibernikova antologija o pobitih in zamolčanih pesnikih (»Jutro pozabljenih«) in o dijakih slovenskega dunajskega kroga, prispevki simpozija o Ivanu Hribovšku in Francetu Balantiču, razne biografije in fotokopija lastno-ročnega Hribovškovega prevoda Antigone, ki ga je avtor podaril prijateljici Anici Resman.

Že sama izdaja knjige-prevoda, kjer naj bi dr. Kajetan Gantar napisal uvodne besede, je narasla v knjigo dvojčico, kjer sta se dr. Gantar in prof. Brane Senegačnik v bogatem razmišljanju in analizi dotaknila tragičnega življenjepisa Ivana Hribovška. Dr. Gantarjeve podteme življenjepisa so med drugimi: Ivan Hribovšek zamolčani pesnik brez groba, Pesnikova življenjska pot in dijaška leta, Hribovškov prijatelj Janez Remic (1921- 1945), Izpolnjevanje šolske praznine s prevajanjem Sofoklove Antigone. Hribovškov prevajalni pristop, Poklonitev in usoda Antigone, Matura na gimnaziji v Beljaku in študij klasične filologije na dunajski univerzi, Razmere na dunajski univerzi v obdobju nacizma, Usodno zadnje leto vojne, Repriza Antigone v živo.

Od strani 109 dalje pa nam Brane Senegačnik približa Antigono in njen kontekst. Po mnenju B. Senegačnika je Antigona »fenomen, ki se vedno znova ponavlja in deluje in ima svojo zgodovino, vendar ni zgolj zgodovina. Je simbol, ki se



v zgodovini uporablja za različne vsebine, ki navdihuje in izziva dramske ustvarjalce, umetnost, filozofijo, etiko, politiko, akademsko življenje.« Antigona je bila do sedaj petkrat prevedena v slovenščino.

France Pibernik ima veliko zaslug za izid Hribovškovih del pri SAZU in Celjski Mohorjevi.

Ivan Hribovšek je živel le 22 let. Po skoraj čudežnih poteh se je rešil vsaj velik del njegovega ustvarjanja. Njegovo življenje je spremljala vrsta zaenkrat nerešenih vprašanj, začeniši že s tem, da se ne ve, ne kje, ne kako je umrl, niti kje počiva njegovo truplo. Na vsak način imamo že do sedaj kar precej gradiva o čemer pričajo izdaje knjig.

Prvo Hribovškovo knjigo po njegovi smrti »Pesem naj zapojem«



je izdala Slovenska kulturna akcija ob 20-letnici konca druge svetovne vojne, leta 1965, kot 60. publikacija. Knjigo je uredil, napisal uvod in komentar pok. dr. Tine Debeljak, oprema in ilustracije - lesorezi pa so delo arh. Jureta Vombergarja. Knjiga je bila napisana na podlagi gradiva, ki ga je iz Slovenije prinesel Dinko Bertonec. Posredovala mu ga je Hribovškova prijateljica Anica Resman. Marsikateri podatek pa je dr. Debeljaku posredovala pesnikova sestra Pavla Hribovšek Kremžar.

V kratkih stvkih je obris Hribovškovega življenja. Rodil se je v Radovljici 19. junija 1923. Oče je bil sodni uradnik. Ljudsko šolo je dovršil v Radovljici, nakar je šel v Škofovo zavode v Šentvid pri Ljubljani. Tam je bil do končane šeste šole (1940). Hribovšek se je nato vpisal v Ljubljani na klasično gimnazijo, kjer je v vojnih mesecih (april 1941) predčasno končal sedmo gimnazijo. Ostal je v nemški okupirani coni, se vpisal na nemško gimnazijo v Beljaku in tam dovršil matura. Po njej je šel na Dunajsko univerzo in je študiral klasične jezike in antično kulturo. Služenja v nemški vojski je bil oproščen zaradi šibkega zdravja. Kot nižješolec je

pisal v Jutranjo zarjo, kot višješolec v Domače vaje. Iz Domačih vaj je vodila tradicionalna pot v Dom in svet. Leta 1939 je Hribovšek že imel urejeno rokopisno zbirko pesmi, ki jih je naslovil Pesmice. Ohranila se je tudi druga rokopisna zbirka z naslovom Pesmi Marjana Gostiše, maj 1944.

Kot je zapisal dr. Kajetan Gantar bi najbrž ime pesnika Ivana Hribovška ostalo v slovenski kulturni javnosti precej manj opazno, ko ga ne bila pred leti predstavniška zbirka zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev pod vodstvom tedanjega urednika Franceta Bernika uvrstila med svoj program. Prof. Francetu Piberniku pa je urednik zbirke zaupal nalogo, da pesnikovo rokopisno zapuščino pregleda in jo v zbirki objavi. Pibernik se je z vso odgovornostjo in znanstveno usposobljenostjo lotil te naloge. Tako je po njegovi zaslugi leta 2010 izšla knjiga, ki vsebuje Hribovškove izvirne pesmi, poleg pesnikovih prozih osnutkov in zapiskov - tudi vso ohranjeno korespondenco.

Še isto leto 2010 je prof. France Pibernik objavil tudi monografijo o Hribovšku. Čeprav je Pibernik registriral in vključil v seznam Hribovškov prevod Antigone, se ne ve iz katerih razlogov ni vključil tega antičnega prevoda, ki nedvomno zavzema pomembno mesto.

»Ne glede na vse birokratske ovire, s katerimi se je srečaval pri brezuspešnih poskusih, da bi se na Dunajski univerzi vpisal v drugi semester, je bil ta čas študija na Dunaju v resnici zadnje svetlo obdobje njegovega življenja, morda celo najsvetlejšo.«

Za zaključek tako ganljivega in doživetega večera pa sta Marta Petelin in Martin Selan recitala štiri Hribovškove pesmi občuteno in s primernim poudarkom. Publikla ju je nagradila z radodarnim aplavzom. Kot misli, ki naj bi jih obiskovalci tega večera odnesli s seboj, so se nam vtisnile zaključne besede Toneta Rodeta ob predstavitvi Antigone v Ljubljani: »Naj bo to poseben spomenik njegovemu spominu in predvsem spodbuda, da pisatelje, njihove misli in opusi ne živijo v preteklosti, ampak krojijo našo sedanost in upamo tudi usmerjajo našo prihodnost.«

Za vsa prizadevanja ge. Pavle Hribovšek Kremžar, da je ostal živ spomin na brata pesnika in na njegov literarni opus ter za prepis celotne Antigone na računalnik, se ji je predsednica SKA simbolično zahvalila s šopkom nageljnov.

K.C.

SLOVENSKA VAS

Spominska proslava

Ob 70. letnici strašanskih pobojev, ki jih je komunistični režim zagrešil nad s prevaro vrnjenimi domobranci in civilisti, smo se te hude slovenske tragedije spomnili v nedeljo 14. junija.

Sveto mašo s telovsko procesijo v cerkvi Marije Kraljice in molitve ob spominski plošči v Hladnikovem domu je opravil provincial slovenskih lazaristov Pavle Novak CM, ki se trenutno nahaja med nami. Opozoril nas je na vse gorje, ki sta ga komunistična revolucija in povojna nasilna in totalitarna oblast povzročili slovenskemu narodu. Brezpravno usmrčeni so mučeniško darovali svoje življenje. Begunci so morali zapustiti svojo domovino, v veliki večini za vedno. Nepopisno



Andreja Kokota, Valentina Polanška, Jožeta Blajsa, Maje Haderlap in Toneta Kuntnerja. Zemljo, drevo, veter, vodo, besedo in ljubezen so z odličnim glasom in dobrim podajanjem upodobili recitatorji Josefina Barle, Viki Burja, Mora Čeč, Jeremias Žitnik, Tomaž Koprivnikar, Aleks Koprivnikar in Luciana Servin Čeč. Iz ozadja je povezoval Martin Sušnik.

Mlajša skupina učencev slovenske šole je občuteno zapela »Gorčez izaro« pod vodstvom Monike Urbanija ob spremljavi Valerije Urbanija s kitaro.

Zaključili smo, kot vedno, s skupno pesmijo »Moja domovina«, ki zgoščeno predstavlja visoke cilje in vrednote, za katere so naši mučenci darovali svoja mlada življenja.

F.S.



trpljenje pa so morali prestatiti tudi oni, ki so ostali v Sloveniji, a ne klonili brezbožnemu nasilju. Koliko samovoljnih zaporov, zapostavljanj in sramotenj, ovir in celo onemogočanj za šolanje in službe, prepovedi verskih obredov in prejemanja zakramentov, vsakovrstnih kršenj osnovnih človekovih pravic.

Domobranca Jože Čampa in Zdenko Rot sta k plošči pristavila slovenski šopek, nato smo za njima v tihoti vstopili v dvorano. Nesla sta prižgani svečki in ju postavila h križu v sceniranem gozdu, zbrano in pobožno, kot se postavljajo sveče na grob.

Odrski prikaz je bil sestavljen na besedilo, ki ga je pripravila Ivana Tekavec. Vključuje verze pesnikov Franceta Balantiča, Ivane Kampuš, Srečka Kosovela, Hermana Germa,

Fabian Kovačič in nov življenjepis

V avditoriju novinarske šole TEA na ulici Lavalle v centru Buenos Airesa, je Fabian Kovačič predstavil novo knjigo,



ki je v kratkih mesecih že dobila prvi ponatis. Gre za življenjepis Eduarda Galeana, velikega predstavnika mišljenja in pisanja v Latinski Ameriki v zadnji četrtini (če ne celo polovici) prejšnjega stoletja. Galeanovo najbolj znano delo je »Las venas abiertas de América Latina«, prevedeno v nešteto jezikov, celo v slovenščino (Odprte žile Latinske Amerike, Prevod: Gašper Kralj, Tina Malič - Založba: Sanje, 2010 Zbirka: Dokumenta).

Fabian je ohranil slovenščino, čeprav govori v materinščini komaj še s staršema, a bere slovenske časopise. Med 1972 in 1979 je obiskoval v San Martínu šolo škofa Gregorija Rožmana.

Od 1993 dela kot novinar, dopisnik za urugvajsko revijo BRECHA (ki jo je ustanovil sam Eduardo Galeano leta 1985) in to od 1993. Kot *free lance* je pisal za argentinski dnevnik Página 12, Tiempos del Mundo, Caras y caretas, Veintitrés in Miradas al Sur. Je profesor na Buenosaireski univerzi od 1999 in od 2009 tudi v TEA. Tudi urednik za novice pri karieri »Ciencias de la comunicación« (agencia www.anccom.sociales.uba.ar) in ima svoj blog človekovih pravic in ekologije (www.semanariopreguntas.word-

press.com).

Prve njegove knjige so bile »Asi en la tierra, una biografía de Enrique Angelelli« (založba Lohle Lumen, 1996); »Daiana desde la vida. La donación de órganos entre la solidaridad y la fe« (spet Lohle Lumen, 1997); »Gritar el Evangelio con la vida. Mauricio Silva barrendero« (založba Ediciones del GCBA, 2007).

Slovensko poreklo ima Fabian po obeh straneh: po očetu, je njegov ded, Ciril Kovačič z Mosta na Soči (v tistih časih, sam Fabián pojasni, Sveta Lucija) dospel v Buenos Aires leta 1925. Leto za tem je prišla njegova žena, Marija Mauri, rojena v vasi Cerčno. Po prvih dneh v Hotelu de Inmigrantes je odšel v Córdoba, potem v Tucumán in končno spet v mesto Córdoba, kjer se je rodil Fabiánov oče Alfredo leta 1928. Po materini strani, je pa mama iz Senožec, blizu Postojne, sicer rojena v Trstu. Njen oče je bil Italijan. Ona in njen brat sta prispela v Argentino 1938, in se nastanila v San Martinu, kjer sta se končno spoznala Fabiánova starša, in se tam tudi poročila.

Da se vrnem na predstavitev knjige, sta

Fabiána spremljala, pred polno dvorano, Fernando González, direktor šole TEA, ki je bil Fabianov profesor, in ga je tudi priporočil založbi. Za ta življenjepis ni hotel sam Galeano nič prispevati (bil je še živ), baje zato, ker je smatral, da če se piše življenjepis o živem človekom mu nekako prekineš življenjsko delo ... in pa Daniel Vilá, novinar, že upokojen, v devetdesetih letih urednik časopisa Nuevo Sur in tudi Fabiánov docent.

Tako eden kot drugi sta spregovorila zanimive besede, in potem je sam Fabián zelo dobro povedal svoje in odgovarjal sledečim vprašanjem publike, med katero je bilo seveda veliko študentov.

Uspešen novinar/pisatelj našega porenja, ki je očitno ploden tu v Argentini.

Rok Fink



ANDREJ POZNIČ

Nagovor pri maši ob priložnosti domobranske proslave v nedeljo, 7. junija 2015, v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

Zbrani smo pri oltarju našega Gospoda Jezusa Kristusa, v cerkvi posvečeni Mariji Pomagaj, da se spomnimo vseh, ki so v tistem strašnem maju 1945 leta izgubili življenje. Hočemo se spomniti tudi tistih, ki so to tragedijo preživeli in onih, ki so jo povzročili, saj prav ti najbolj potrebujejo našega sočutja in molitve za usmiljenje in spreobrnjenje, ter vsega slovenskega naroda, ki mu je bil tedaj naložen križ brezbožnega vladarja. Malo je še takih med nami, ki so tisti čas osebno, v polni zavesti doživljali. Sedem desetletij je že minilo od tedaj, to je čas dveh generacij. Maj 1945 postaja zgodovina, postaja spomin in ostaja opomin, ker je v vsej boleči razsežnosti pokazal kaj se zgodi s človekom, ki se preda brezbožni ideologiji in pozabi na svojega Boga. Zdaj smo torej znova zbrani kot slovenska katoliška skupnost v Argentini, da se spomnimo kdo smo in obnovimo spomin na kaj

hočemo.

Naša skupnost je mnogo let živela v patosu poslanstva, ki se je rodilo tisti hip, ko so naši fantje in mošje, izdani in ustreljeni, padali v kraška brezna ali zaključevali svojo zemeljsko pot v mučeništvu Hude Jame in drugih podobnih morišč. Ko je leviatan, ki je tedaj prišel iz gozda, vklepal naš narod v strah in tiranijo molka in smrti, so v Vetrinju prižgali baklo resnice in življenja. Resnice o vsem, kar se je dogajalo med revolucijo, ki jo je KPS sprožila med okupacijo, resnico o potrebnosti, upravičenosti in nujnosti odpora proti njenemu nasilju in upravičenosti, da se pošten in veren človek v težkih, odločilnih, nemirnih in nepreglednih časih ne pusti pobijati brez kakršnegakoli razloga od takratnih teroristov. Poslanstvo je bilo toliko bolj osebno, kolikor bolj je bolela krivica, ki so jo komunisti delali vsa desetletja, ko so imenovali demokratični slovenski tabor »izdajalci slovenskega naroda«. Izguba dobrega imena je bolela prav toliko kakor smrt domobrancev,

Naša naloga ⁽¹⁾

izguba domovine, izguba statusa in tuzemske pomembnosti. Mislim, da ga ni naroda, ki bi v enem samem zamahu na tako krut in temeljit način izgubil ves dotedanji vodilni sloj in ga zamenjal s hlapci, ki ne brez razloga do danes malikujejo onega Cankarjevega hlapca Jerneja, ki v svojem brezumnem uporu požge gruntarju domačijo in sam konča, še bolj reven kakor prej, na pogorišču domačije, ki mu je dajala kruh.

V onem tragičnem maju pred 70. leti se je rodila naša skupnost, preizkušena v trpljenju, v izgubi vsega zemeljskega, utrjena v letih skupnega bivanja v taboriščih po Italiji in Avstriji. To pa so tudi trenutki, ko se je pokazala zrelost vere tiste generacije, ki je temelj naše skupnosti. V tistih težkih dneh, ko je bila cerkev v Vetrinju zavetje cvetu in eliti našega naroda so tisti, ki so izgubili vse, v solzah molili rožni venec. Danes vemo, da je bila prva otipljiva milost in znamenja Božje zvestobe dejstvo, da prav tedaj med begunci ni bilo niti enega samomora, kar je bil

sicer pogost pojav pri ljudeh iz drugih narodov v podobnem položaju! Takrat torej nihče ni obupal, ampak je bila molitev pred Križanim prva tolažba in vir moči, da so prenesli preizkušnjo. Korak k Bogu, h Gospodu, ki rad vidi, da poklekamo pred Njim, da nas nauči prav trpeti, da nas nauči nositi križ, je bil tedaj povsem običajen. Mučenci so umirali, drugi so zoreli v svoji veri. Ker so premnogi pod križem molili, so se od Odršenika sveta naučili nositi križ. In križ prinaša odrešenje in blagoslov ne le tistemu, ki se ga oklepa, temveč vsem, ki jih ima kristjan rad: da, celo lastnim sovražnikom. V cerkvi Marije Pomočnice v Don Boscu v Ramos Mejiji, je postavljen oltar Mariji Pomagaj, ki lepo povzema proces duhovnega zorenja beguncev. Napis v latinščini pravi »Domovino izgubili, vero ohranili«. Iz tega, zavestnega ali nezavestnega sprejemanja križa se je rodila naša skupnost, ki je do svojih najglobljih temeljev katoliška. Danes vemo, da se je molitvi in trpljenju rodilo novo življenje, ki mu s ponosom in ljubeznijo

dajemo ime »naša skupnost«.

Po sedemdesetih letih smemo zdaj torej reči: opravili smo svojo nalogo in izpolnili svojo obveznost do naroda, kakor smo jo v tistem Velikem petku spoznali. Bakla resnice o vojni, revoluciji in zločinskosti brezbožnega ateizma KPS, ki je desetletja gorela pod Južnim križem, ni več samo bakla, temveč je kres, ki gori v domovini. Počasi, počasi, zelo počasi, s svojo lastno močjo, resnica sveti zdaj v Sloveniji, ki je med tem postala demokratična in neodvisna država, čeprav ni to tista obljubljena dežela o katerih ste mnogi v letih izgnanstva in oddaljenosti sanjali in se pogosto zdi, da z bolečino in nejevero ne morete sprejeti, da ni tako. Kakor, da bi pozabili, da raja na zemlji pač ni, ko govorite o svoji preljubljeni Sloveniji. Kakor, da bi ljubezen zaslepila pogled na stvarnost in se zgodi pobeg v idealizirano, prešerjansko idilo »raja pod Triglavom«. Dragi bratje in sestre, raja na zemlji ni in tudi Slovenija ni raj na zemlji. Je lepa, kakor je lepo vse, kar je Bog ustvaril. Ampak Slovenija ni raj.

(Dalje prihodnjič)

NOVICE IZ SLOVENIJE

KMALU ZAČETEK DEL NA AVTOCESTI

Družba za avtoceste RS (Dars) je v Vidmu pri Ptujju podpisala izvajalsko pogodbo s podjetjem SGP Pomgrad, ki bo tako kmalu le začel gradnjo prvega dela avtocestnega odseka Draženci-Gruškovje. Konzorcij štirih podjetij bo z deli začel predvidoma sredi avgusta, Dela bi lahko končali do poletja 2018. S podpisom pogodbe je odleglo tudi lokalnemu prebivalstvu ob edinem le 13 kilometrov dolgemu odseku še nedokončane avtoceste na sicer 2300 kilometrov dolgi povezavi med Hamburgom in Solunom.

VROČINI NI KONCA

Tretji letošnji vročinski val, ki je v preteklih dneh zajel državo, se je še stopnjeval. Temperature so dosegale do 37 stopinj Celzija. Osvežiti se je bilo težko tudi v morju, kjer je temperatura popoldne dosegla 30 stopinj Celzija. Zaradi velike toplotne obremenitve je za južno polovico države bila razglašena oranžna stopnja vremenske ogroženosti. Zdravstveni delavci imajo zaradi visokih temperatur veliko dela; tako morajo bolniki na ljubljanski urgenci na pregled čakati več ur.

NOVA PEČ ZA TEKOČE JEKLO

V jeseniškem Acroniju so podpisali 30 milijonov evrov vredno pogodbo za dobavo peči AOD, s katero bodo bolj avtomatizirali izdelavo tekočega jekla. Z investicijo, s katero bo na novo ustvarjenih 20 delovnih mest, so v družbi začeli nov naložbeni cikel do leta 2020. Pogodbo sta ob navzočnosti premierja Mira Cerarja in gospodarskega ministra Zdravka Počivalška podpisala predsednik uprave Sija Anton Černih in predsednik uprave družbe Primetals Technologies Yasukuni Yamasaki. Novo peč bodo predvidoma zagnali v zadnjem četrtletju 2016, začetek rednega obratovanja pa je predviden za prvo četrtletje 2017.

AVSTRIJCI PRODALI HRVATOM LJUBLJANSKO BORZO

Skupina CEESEG je prodala Ljubljansko borzo. Na podlagi ekskluzivnih pogajanj, ki so trajala od junija, je z Zagrebško borzo podpisala dogovor za nakup 100-odstotnega lastniškega deleža v Ljubljanski borzi. Zaključek transakcije, katere vrednost ni znana, je predviden v zadnjem četrtletju letos. Po neuradnih informacijah Financ naj bi kupnina znašala med enim in 1,5 milijona evrov. Dunajska borza je sicer za Ljubljansko borzo plačala 47 milijonov evrov.

ŽE 25 LET FESTIVALA OKARINA

Z nastopom Smaal Tokka, Nece Falk in skupine Kontrabant se je na Bledu začel festival Okarina, ki v poletni utrip slovenskega turističnega bisera vnaša etno v vseh odtenkih in z vseh koncev sveta. Organizatorji so za 25. izdajo pripravili bogat program, ki šteje 18 izvajalcev.

PO SVETU

ODPRLI STA VELEPOSLANIŠTVI

ZDA in Kuba sta po več kot 54 letih napetih odnosov znova odprli svoji veleposlaništvu v Havani in Washingtonu. Ob tej priložnosti sta se v Washingtonu na uradnih pogovorih sešla ameriški državni sekretar John Kerry in kubanski zunanji minister Bruno Rodríguez. Slednji se bo udeležil tudi slovesnosti, na kateri bodo kubansko predstavništvo v Washingtonu povišali v veleposlaništvo ter na stavbi izobesili kubansko zastavo. Odprtje veleposlaništev je le eden izmed prvih korakov na težki poti normalizacije odnosov. Spomnimo, da je k temu nekaj prispeval tudi papež Frančišek. Papež Frančišek je na letalu, ko se je vračal iz Latinske Amerike, sicer dejal, da je Vatikan pri normalizaciji odnosov med ZDA in Kubo opravil le majhne stvari. »Proces med Kubo in Združenimi državami ni bil posredovanje,« je pojasnil sveti oče. A dejstvo, da sta se ameriški predsednik Barack Obama in kubanski voditelj Raul Castro odločila, da normalizaciji odnosov napovesta ravno na papežev 78. rojstni dan, pove, da je imel papež Frančišek tudi ključno vlogo.

GRKI KLONILI

Parlament v Grčiji je potrdil predlog zakona z reformami, ki so jih za nadaljevanje pomoči zahtevali mednarodni upniki. Za sta glasovali večina poslancev vladajoče stranke Siriza in proevropska opozicija. Medtem je v Atenah protestiralo približno 13 tisoč ljudi. Premier Aleksis Cipras je pred glasovanjem poslancem povedal, da se ne strinja z večino dogovora, sklenjenega v Bruslju, ki v zameno za pomoč zahteva višje davke, pokojninsko reformo, privatizacijo in še nekatere ostale ukrepe. A Cipras je tudi pojasnil, da Grčija nima druge izbire, če želi ostati v območju evra.

PISALI SMO PRED 50 LETI

PROSLAVA SLOVENSKEGA VERSKEGA TISKA

Slovensko dušno pastirstvo v Argentini je ob 20-letnici življenja slovenskih protikomunističnih emigrantov v izseljenstvu priredilo v nedeljo, dne 18. julija, v Slovenski hiši v Buenos Airesu razstavo slovenskega izseljenskega verskega tiska. ... G. Marko Kremžar je povedal nekaj tehtnih misli. Med drugim je navajal: »Knjiga je naše narodno orožje že skozi dolga stoletja in tisk je zadnji branik našega narodnega in v veliki meri tudi verskega obstoja.« ...

SLOVENC V ARGENTINI

Nova slovenska knjiga. V založbi Slovenske kulturne akcije je izšla knjiga g. dr. Milana Komarja, profesorja katoliške univerze v Buenos Airesu, »Pot iz mrtvila«. Knjiga vsebuje tri eseje - S tokovi ali proti tokovom, Korenine kačurstva, Borba in ljubezen, ki so bili objavljeni v Meddobju; razpravo Pot iz mrtvila, priobčeno v zborniku Svobodne Slovenije; ter esej, ki je bil natisnjen v argentinski reviji Criterio pod naslovom »Sencillez y simplificación«, ki ga je pa avtor svobodno poslovenil pod naslovom Preprostost in poenostavljenje ...

V. kulturni večer SKA je bil v soboto, 17. julija, zvečer v dvorani pri Bullrichu, Sarandi 41, v Buenos Airesu. V okviru zgodovinskega odseka je predaval Ruda Jurčec o »Evropskih sestavinah Koroščeve politike« ...

San Martin. »Gregorčičev večer« je bil naslov prosvetni prireditvi, ki jo je pripravil v petek, 9. julija zvečer Slovenski dom v San Martinu. Večer je začel kulturni referent g. Rudolf Smersu, ki je pozdravil vse navzoče ter je nato podal nekaj misli v zvezi z dvajsetletnico slovenske tragedije. Naglasil je, da je prav in lepo, da se vsako leto spomnimo junakov in mučnikov, da so dali svoje življenje za našo svobodo. Ni pa prav, ako bi v ostalih dneh leta živeli tako, kot da se pred 20 leti ni ničesar zgodilo. ...

Osebnostne novice. Družinska sreča. V družini Antona Stražiščarja in Ane roj. Mikuš so dobili hčerko Valentino-Marijo.

(Svobodna Slovenija, 22. julija 1965 - Št. 29)

DOGOVOR O IRANU

Zunanji ministri Irana ter petih stalnih članic Varnostnega sveta Združenih narodov in Nemčije so sklenili zgodovinski sporazum o iranskem jedrskem programu. Celovito naj bi rešil več kot desetletje trajajoč spor. Mukotrpna maratonska pogajanja na Dunaju so zdaj končana, kar so že pozdravili nekateri svetovni voditelji. Medtem ga je za zgodovinsko napako označil izraelski premier Benjamin Netanjahu. Po njegove bo opogumil omenjeno državo in v njej okreplila skrajne islamistične skupine.

REŠITEV V MAKEDONIJI

Makedonija je našla izhod iz hude politične krize, v kateri je že več kot leto dni. Vlada in opozicija sta se ob posredovanju evropskega komisarja za sosedsko politiko Johannes Hahn dogovorili, da bodo v državi aprila prihodnje leto potekale predčasne volitve, ki jih bo pripravila prehodna vlada. Makedonija je v politični krizi od parlamentarnih volitev aprila lani. Opozicijska SDSM je takrat vladajoči VMRO-DPMNE očitala volilne poneverbe in od takrat dalje bojkotira delo parlamenta. Ob začetku leta pa se je kriza še poglobila zaradi prisluškovalne afeere. Opozicija je obtožila premierja. Vlada je nato obtožila vodjo opozicije Zaeva, da je vohunil in poskušal destabilizirati državo. Sedaj je ob pomoči Evropske unije le prišlo do preboja, dogovor pa je sledeč: prehodno vlado bodo oblikovali do januarja prihodnje leto, predčasne volitve pa bodo aprila.

RESUMEN DE ESTA EDICION

250 REFUGIADOS

El tema de los refugiados, que masivamente llegan a las costas europeas o cruzan las fronteras de los distintos estados, es una preocupación acuciante se la Unión Europea. En el intento de encauzar el problema se ha decidido, que cada estado miembro se haga cargo de un determinado número de ellos. Eslovenia ha decidido que, en una primera etapa, recibirá a 250 refugiados. Lo anunció Andrej Špenga, Secretario de Estado en el ministerio del Interior. Se están evaluando las posibilidades de alojamiento, asistencia médica y recursos financieros, para que la adaptación de los nuevos habitantes sea la más apropiada. Suponen que todo estará listo para el otoño boreal, momento en que Eslovenia los recibirá. (Pág. 1)

FIESTA DE LA INDEPENDENCIA

Como todos los años nuestra entidad central, Eslovenia Unida, organizó la celebración del 15 de junio, fecha en que, hace 24 años, fue proclamado el estado independiente esloveno. El encuentro tuvo lugar en el Centro Esloveno del barrio de Floresta. Comenzó con una misa, celebrada por Mons. Jorge Rode. Continuó con la colocación de una ofrenda floral ante el monumento de las víctimas. Luego hubo un breve receso, en cuyo transcurso los asistentes pudieron degustar distintas especialidades, preparadas por los miembros del centro Pristava de Castelar, siguió la parte central, que contó con el saludo del presidente de la entidad, Ing. Jure Komar y la alocución del embajador, Sr. Tomaž Mencin. Éste también se despidió de la colectividad, ya que, cumplido su mandato, pronto regresará a Eslovenia. Continuó la proyección de un documental, que testimoniaba la lucha de la colectividad para lograr el reconocimiento del Estado Esloveno en 1991. Finalmente actuó el cantautor Vlado Kreslin, que hizo las delicias de los presentes. Terminado el acto se sirvió un café, mientras los presentes compartían su tiempo en agradables conversaciones o admiraban la exposición de obras de los artistas de la colectividad. (Pág. 3)

RECUERDOS DE INFANCIA

Francisco Markež reseña las memorias de su niñez, cuando con su familia tuvo que abandonar Eslovenia ante la imposición de la dictadura comunista. Desfilan ante nosotros las tristezas de este grupo humano, que perdió a uno de sus hijos en las matanzas de la posguerra, y a otro, víctima de una cruel enfermedad. Fueron tiempos de sufrimiento, privaciones y oración, ya que sólo la fe les daba esperanzas. Sus ojos de niño y su memoria, a veces frágil, registraban los pasos de esta familia de refugiados, por las diversas situaciones de la vida, hasta su radicación en la Argentina. Sin embargo, el recuerdo de sus hermanos y el apego a la tierra natal lo acompañó a lo largo de la vida. Ahora recuerda todo eso a los 70 años de la muerte de su hermano Tinko. (Pág. 4)

AMOR POR LAS MONTAÑAS

Dinko Bertonec, patriarca de nuestros montañeses, nos envía el registro de las escaladas que, como adolescente, hicieron él y otros refugiados, en el sur de Austria entre 1945 y 1946. El registro llegó a un museo de actividades alpinas en Eslovenia, de donde le hicieron llegar ese sentido recuerdo. En las épocas más tristes, este grupo de amantes de la montaña escalaba los picos cercanos a los campos de refugiados y de lejos admiraba, con tristeza, las siluetas de la patria lejana. (Pág. 4)

MEMORIA EN SLOVENSKA VAS

La comunidad eslovena de Lanús también tuvo su acto de memoria por las víctimas de las matanzas de la posguerra. Fue el domingo 14 de julio. A la misa por los caídos siguió un acto académico, con colocación de una ofrenda floral y velas encendidas por dos excombatientes. Niños y jóvenes, con recitados y cantos, completaron el homenaje, lleno de sentimientos de admiración y gratitud hacia quienes dieron sus vidas defendiendo los valores de fe y nacionalidad. (Pág. 6)

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Antonio Mizerit** / Propietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Jorge Komar** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: **svobodna.ba@gmail.com**
Za Društvo ZS: Jure Komar / **Urednik:** Tone Mizerit
Sodelovalci so še: Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Jože Horn, Metka Mizerit, Marko Kremžar, Vladimir Voršič, Anka Savelli Gaser, Boštjan Modic, Dinko Bertonec, Franci Markež, Katica Cukjati, Franci Sušnik, Rok Fink in Andrej Poznič.
Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina in Časnik.si.

Naročnina Svobodne Slovenije: Za Argentino, \$ 1.100.-; pri pošiljanju po pošti: sivi papir, \$ 1.545.-; beli papir \$ 1.755.-; Bariloche; \$ 1.300.-; obmejne države Argentine, 270.- US dol.; ostale države Amerike, 300.- US dol.; ostale države po svetu, 330.- US dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto, 250.- US dol. za vse države. Dolg za letnike v zaostanku se plača po ceni naročnine tekočega leta. **Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.**
Čeke: V Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / California 2750-C1289ABJ Buenos Aires-Argentina / Tel.: (54-11) 4301-5040 / E-mail: info@vilko.com.ar

MALI OGLASI

TURIZEM

TURISMO BLED

EVT Leg. 12618

Dis. 2089

de Lucía Bogataj

Monseñor Marcón 3317 B, San Justo

Tel. 4441-1264/1265

GREGOR BATAGELJ, turistični vo-

dnik v Sloveniji. Slovenski/španski

jezik. Mob.: +386-(0)31-567-098.

E-naslov: mgbatagelj@gmail.com

ZOBODRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zoboz-

dravnica - Splošna odontologija -

Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos

Mejía - Tel.: 4464-0474.

ADVOKATI

Dobovšek - odvetniki

Somellera 5507 - C1439AAO - Capi-

tal Federal - Tel/Fax 54-11-4602-7386

E-mail: estudio@estudiobovovsek.

com.ar

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica -

Uradna prevajalka za slovenski jezik.

Lavallo 1290, pis. 402 - Tel. 4382-

1148 / 15-4088-5844 - mariana.po-

znic@gmail.com

Dra. Ana C. Farreras de Kocar -

Sucesiones - Contratos - Familia -

Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones

- Pensiones. Martes y jueves de 16 a

19 hs. Avellaneda 174 1º Piso / (1704)

Ramos Mejía, Buenos Aires. Tel.:

4469-2318 Cel: 15-6447-9683 e-

-mail: farrerasanac_te@yahoo.com.ar

GASTRONOMIJA

od torka

do vklju-

čno sobote

od 19. ure

naprej. Praznovanja, obletnice, sre-

čanja. Cene ugodne, pristna domača

hrana in kvalitetna postrežba. Rezer-

vacije: 4658 4158. Avellaneda 450,

Ramos Mejía, Buenos Aires.

Planika catering - Ani Rode

Slovensko in mednarodno pecivo

po naročilu - Tel.: 4655-4422 ali 15-

4073-3495

VERA WINES - VINOTEKA

Prodaja domačih in uvoženih vin in

penin. Poroke, praznovanja, podjetni-

ška darila. Tel.: 4342-4112; Cel.: 15-

3941-0078 - info@verawines.com.

ar - Av. de Mayo 769, CABA. Od ponedeljka

do petka od 11.30 do 19.30

ure, v sobotah pa od 10-18.ure.

POSREDOVANJA

PATAGONIA Storitve

María Cristina Breznikar Rant s.p.

Vaš kontakt v Sloveniji. Osebna po-

tovanja. Vzpostavimo stik med so-

rodniki. Pokojninski postopki, najem-

nine in več drugih storitev. E-mail:

patagonia.storitve@yahoo.com

OSEBNE NOVICE

Krst

V Ljubljani, na Ježici, je bila 21. junija krščena **Ivana Vombergar**, hčerka Ivana ter ge. Metke roj. Zavolovšek. **Srečnim staršem iskreno čestitamo!**

Smrt

V Ramos Mejíi je umrl **Ivo Majhen** (74). **Naj počiva v miru!**

OBVESTILA

ČETRTEK, 23. julija:

ZSMZ San Martin vabi na sestanek v Domu ob 16h.

Srečanje v kuhinji z go. Polono Havelka.

Od 31. julija do 2. avgusta: duhovne vaje za može in žene.

NEDELJA, 2. avgusta:

Mladinski dan v Slomškovem domu.

Biserna maša g. Franca Himmelreicha

SOBOTA, 8. avgusta:

Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15.

uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 16. avgusta:

Romanje v Lourdes.

SOBOTA, 22. avgusta:

Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15.

uri v Slovenski hiši.

Nezakoniti odpadki

Sodišče EU je v tožbi, ki jo je lani proti Sloveniji vložila Evropska komisija, češ da država krši evropsko zakonodajo o odpadkih, pritrtilo komisiji.

Ugotovilo je, da Slovenija ni pravočasno odstranila nezakonitih odpadkov v Bukovčaku in zemeljskih izkopov z nevarnimi snovmi na območju Stare Cinkarne. Državi grozi izrek denarne kazni.

Evropske predpise je kršila tudi zato, ker od aprila 2009 ni sprejela zadostnih ukrepov za preprečevanje in nato odstranitev vnosa zemeljskih izkopov z nevarnimi snovmi v poslovni coni oz. na gradbišču Gaberje jug na območju stare Cinkarne.

Na ministrstvu za okolje in prostor, kjer so razsodbo sodišča uradno prejeli, so povedali, da pričakujejo poziv komi-

sije, naj jo v dveh mesecih obvestijo o ukrepih Slovenije za usklajitev z zahtevami sodbe ter o načrtu za izvršitev sodbe.

Če ukrepi za izvršitev sodbe ne bodo sprejeti

v primernem času, bo Evropska komisija Sloveniji izdala uradni opomin, v katerem bo opozorila na denarne kazni, ki jih lahko v primeru neizvršitve sodbe predlaga Sodišču EU.

Okoljsko ministrstvo bo do konca tega meseca pripravilo odlok o programu ukrepov za odpravo posledic čezmerne obremenitve okolja na območju Bukovčaka. Ocena stroškov nujnih del za letos znaša 50 tisoč evrov, ki so zagotovljena v državnem proračunu, za leto 2016 pa na ministrstvu ocenjujejo, da bo za sanacijo treba zagotoviti okoli 1,5 milijona evrov.



SLOVENCİ IN ŠPORT

MLADINSKI REKORD V METU KOPJA

Matija Muhar je na 23. evropskem prvenstvu v atletiki za starejše mladince, ki je potekalo v švedskem mestu Eskilstuna, v metu kopja osvojil zlato medaljo. Evropski mladinski naslov si je priboril z 79,20 metra, s tem pa je tudi krepko izboljšal svoj slovenski mladinski rekord (77,60 m), ki ga je dosegel sredi marca letos.



Matija Muhar

MLADI ZA PING-PONG

Na evropskem mladinskem prvenstvu namiznega tenisa v Bratislavi je slovenska

delegacija kar množično slavila. Darko Jorgič in Deni Kožul sta postala svetovna prvaka v igri dvojic, bron pa je osvojila tudi slovenska moška ekipa. V njej sta bila poleg Jorgiča in Kožula še Tom Šfiligoj in Damjan Pavlin, fante pa sta vodila selektor Jože Urh in njegova žena Andreja Ojstršek-Urh.

PRIČAKOVAN PORAZ

Slovenska teniška reprezentanca je dvoboj drugega kroga Davisovega pokala proti Izraelu izgubila z 2:3. Zadnji dan tekmovanja je točko Sloveniji priigral Aljaž Radinki, zadnji dvoboj pa so gostitelji v Tel Avivu predali, saj so si že pred tem zagotovili obstanek v prvi evroafriški skupini. Slovenija si bo morala obstanek še zagotoviti. Konec oktobra bo gostila porazenca dvoboja med Litvo in Ukrajino, ki je na sporedu septembra.

Moštvi si nista bili enakovredni, saj je sodelovanje v tem dvoboju odklonilo 6 od najvišje uvrščenih slovenskih tenisačev.

NOVI ATLETSKI USPEHI

Slovenska atletika pa je pretekli teden dobila tri nove medalje. Na evropskem prvenstvu v Estoniji so jih osvojili mlajši člani - Luka Janežič bron v teku na 400 metrov, Robert Renner zlato v skoku s palico in Žan Rudolf bron v teku na 800 metrov.

RAZPIS NAGRADNEGA NATEČAJA SKA

SKA razpisuje nagradni natečaj kratke proze pod imenom **Gradimo mostove med Slovenijo in Slovenci po svetu**

Pravilnik:

1 - Natečaj je za izvirne kratke proze na prosto temo. Vrsta kratke proze ni predpisana (črtica, povest, enodejanka, "short story") vendar literarno delo ne sme preseči 15 strani.

2 - Vsak sodelavec: a) slovenskega porekla, rojen zunaj matičnih meja Slovenije; ali b) ki živi že več kot trideset let zunaj matičnih meja Slovenije, sme predstaviti dve tovrstni literarni deli.

3 - Tipkopis je treba poslati v dveh izvodih na naslov: **SKA - Gradimo mostove med Slovenijo in Slovenci po svetu** - Ramón L. Falcón 4158, C1407GSR, Ciudad Autónoma de Buenos Aires, Argentina

4 - Besedilo naj bo označeno s šifro; avtorjevo pravo ime in njegov naslov pa naj bosta zalepljena v kuverti, ki naj bo opremljena z isto šifro.

5 - Če bi avtor želel, bo njegovo ime ostalo v anonimnosti; prav tako bo objavljena dela avtor mogel podpisati s šifro ali psevdonimom.

6 - Besedila je treba oddati najkasneje - ali morajo dospeti po pošti na naslov - do **15. novembra 2015.**

7 - Nagrade so sledeče: 1. nagrada: dol. 300.-

2. nagrada: dol. 200.-

3. nagrada dol 100.-

8 - Za prejem prve nagrade mora biti literarno delo napisano v slovenščini.

Proza nagrajena v kastiljskem jeziku se bo objavila tudi v prevodu. Avtor proze se bo sporazumel s prevajalcem o honorarjih prevoda.

9 - Vsako od omenjenih nagrad more komisija razdeliti ali razglasiti kot nedodeljene.

10 - SKA bo objavila nagrajena dela; za nenagrajena pa mora uredništvo Meddobja dobiti avtorjevo privolitve.

11 - Za podelitev nagrad se bo žirija, ki jo bo v kratkem imenoval odbor SKA, sestala v Buenos Airesu konec novembra 2015.

12 - Odločitev ocenjevalcev komisije bo SKA razglasila v Meddobju.

Buenos Aires, julija 2015, **Slovenska kulturna akcija**

Invitación de la embajada

CONCURSO para los artistas (arte visual) que se quieren presentar en el ciclo de muestras "Buenos vientos para la cultura" en nuestra Embajada entre agosto 2015 y julio 2016. Por favor manden la propuesta de la muestra (título, 3 fotos de las obras) y su CV a vba@gov.si hasta el 31 de julio. El concurso está abierto también a los músicos que se quieren presentar en las inauguraciones de las muestras. El único requerimiento: vivir en América del Sur y ser esloveno o tener raíces eslovenas o estar de otra manera fuertemente vinculado con Eslovenia.

Hasta ahora presentamos con este ciclo a Oskar Molek, Irena Žužek, Daniel Leber, Marjan Grum, Victoria Willenpart, Milan Volovšek, Graciela Mravlje, Karina Ušaj, Andrea Quadri, Karin Godnič, Andreja Dolinar Hrovat, Sonia Stumberger & Helena Hirschegger, Amalia Perez Molek, Lučka & Vlado Voršič y Karolina Rački.

DAROVALI SO

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije je daroval N.N., San Justo, 1.000,- pesov; in g. Stane Snaj 1.000,- pesov. **Bog stotero povrni!**

V dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena je daroval N.N., Hurlingham, 500,- pesov. **Bog plačaj!**

Za Zvezo mater in žena San Justo je družina Belič Fantini darovala v spomin na Klarico Draksler \$ 1.000,-. **Bog povrni!**